ਮੈਸਰਜ਼ ਨੈਟਸਨ ਏਜੰਸੀਜ਼ (ਪੈਂਦੇ)

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ

ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ

(2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 5397)

20 ਅਗਸਤ, 2019

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ

ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਜੀਵਨ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1972 – ਐੱਸ.ਐੱਸ. 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27 ਅਤੇ 28 - ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਨੇ ਵਪਾਰਕ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ, ਮੱਠ ਤੋਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਸੀ - ਰਜਿਸਟਰਡ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਸੀ। 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਰਥਾਤ 01.07.1972 ਤੋਂ 30.06.1977 - ਰਾਜ ਨੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਿਤੀ 06.03.1976 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਲੀਜ਼ (01.07.1977 ਤੋਂ 30.06.2002 ਤੱਕ) ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਫਲ ਰਹੇ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਵਾਇਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਪਰ ਅਵਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ 19.11.1993 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਦੁਖੀ, ਮੱਠ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ

ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮਟ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਫੋਰਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ - ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਹਟਣ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 08.06.1998 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1976 ਤੋਂ 1993 ਤੱਕ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਰੱਖੀ ਗਈ:

06.03.1976 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 30.06.1977 ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼ (ਭਾਵ 25 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲੀਜ਼) ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਪਜ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 - s.14 - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਫਰਮ ਨੇ ਵਪਾਰਕ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਈ ਸੀ - 06.03.1976 ਦੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮਟ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ

ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਹੇ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ 19.11.1993 ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਦੁਖੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਫੋਰਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ - ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਰੱਖੀ ਗਈ: ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸ.14 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ-ਇਨ-ਮਸਲਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਨਾਹਗਾਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1972 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਐਕਵਾਇਰ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ - ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ-ਇਨ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦਾ s.14 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰਟ

ਹੋਲਡ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ-ਕੀ ਟਿਕਾਊ ਹੈ?

1. ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ 1972 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਿਵਾਏ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਵਿਆਦਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ibid ਦੁਆਰਾ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 01.07.1972 ਤੋਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਿਆਦ 30.06.1977 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਇਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਨਿਰਵਿਵਾਦ, ਧਾਰਾ 18(1), ਜੋ ਕਿ 06.03.1976 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਖਾਸ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ 30.06.1977 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ 20.03.1978 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਖੌਤੀ ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 18(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 06.03.1976 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। 06.03.1976 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ, ਲੀਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬਿਲਕੁਲ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। [ਪਰਾ 16] [543-ਬੀ; 544-ਏ-ਸੀ]

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੜਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 20.03.1978 ਦੀ ਉਕਤ ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸਦੇ ਬੇਦਖਲੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਮਟ

ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਬੇਦਖਲੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਖਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੱਠ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 19.11.1993 ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਾਰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਥਿਤ ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ 19.11.1993 ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਮੱਠ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। [ਪਰਾ 16.1] [544-ਡੀ-ਜੀ]

3. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਅਤੇ ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17.2] [545-F-G]

ਸੀਮਾ

4. ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਉਹੀ ਹੈ, ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ

ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ। [ਪੈਰਾ 21.4] [548-ਸੀ]

5. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ 19.11.1993 ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਿਛਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਸ਼ਾਇਦ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਐਕਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਮੁਢਲੀ ਲੋੜ, ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਰਾਹਤ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪਨਾਹਗਾਹ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਜਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਮਿਤੀ 19.11.1993 ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰਥਾਤ, ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 19.11.1993 ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਰਾ 21.5] [551-D-H; 552-ਏ]

ਥਿਰੂ ਜੌਹਨ ਬਨਾਮ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1977) 3 SCC 540 : [1977] 3 SCR 538; ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (2003) 8 SCC 673 : [2003] 4

Suppl. SCR 802 ; ਸਟੈਂਡਰਡ ਚਾਰਟਰਡ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਬੈਂਕ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2006) 6 SCC 94 : [2006] 2 Suppl. SCR 1; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੋਸਲਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰ. (1993) Supp (2) SCC 149 : [1992] 1 ਸਪਲ. SCR 620 ; ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1039 : [1965] ਐਸਸੀਆਰ 375; ਐਨ. ਨਗੇਂਦਰ ਰਾਓ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਸਟੇਟ (1994) 6 SCC 205 : [1994] 3 Suppl. SCR 144 ; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸੰਚੇਤੀ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ (2015) 15 SCC 447 ; ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ, ਟੋਂਕ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1996) 6 SCC 100 : [1996] 5 Suppl. SCR 227; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰਿੰਗ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰ. (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 18: [2006] 7 ਸਪਲਾਈ. SCR 273 ; ਏ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਛੱਲਾ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2000) 5 SCC 712 : [2000] 3 SCR 644 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਯਸ਼ਵੰਤ ਦੇਵਰਾਓ ਬਨਾਮ ਵਾਲਚੰਦ ਰਾਮਚੰਦ ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸਸੀ 16 : [1950] ਐਸਸੀਆਰ 852; ਮਾਧਵਰਾਓ ਨਰਾਇਣਰਾਓ ਪਟਵਰਧਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੋਵਿੰਦ ਭਾਨੂ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 767 : [1959] ਐਸਸੀਆਰ 564; ਜ਼ਫਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ, ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ Ors. 1984 (Supp) SCC 505 : [1985] SCR 287 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਸ਼ੰਕਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਦਿ ਨਿਊ ਅਕੋਟ ਕਾਟਨ ਗਿਨਿੰਗ ਐਂਡ ਪ੍ਰੈੱਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1951 ਨਾਗਪੁਰ 255 - ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1977] 3 ਐਸਸੀਆਰ 538	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 9
[2003] 4 ਸਪਲ. SCR 802	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 9
[2006] 2 ਸਪਲ. SCR 1	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 9
[1992] 1 ਸਪਲ. SCR 620	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 9.1
[1965] ਐਸਸੀਆਰ 375	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 9.3
[1994] 3 ਸਪਲ. SCR 144	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 9.3
(2015) 15 SCC 447	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 9.3
[1996] 5 ਸਪਲ. SCR 227	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 9.4
[2006] 7 ਸਪਲ. SCR 273	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 9.4
[2000] 3 ਐਸਸੀਆਰ 644	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 9.4
[1950] ਐਸਸੀਆਰ 852	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 10.3
[1959] ਐਸਸੀਆਰ 564	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 21.4.1
[1985] ਐਸਸੀਆਰ 287	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 21.4.2
ਏਆਈਆਰ 1951 ਨਾਗਪੁਰ 255	ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ	ਪੈਰਾ 21.4.4

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5397।

O.S.A. ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 26.02.2007 ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ 2002 ਦਾ ਨੰ.193 ਅਤੇ ਓ.ਐਸ.ਏ. 2003 ਦਾ ਨੰਬਰ 178।

ਏ.ਕੇ. ਗਾਂਗੁਲੀ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ. ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਬਰਨਾਲੀ ਬਾਸਕ, ਵੀ. ਰਾਮਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਐੱਮ. ਮੁਨੁਸਾਮੀ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਐਲ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਕੇ. ਰਾਮਾ ਮੂਰਤੀ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐੱਮ. ਯੋਗੇਸ਼ ਕੰਨਾ, ਐੱਸ. ਪਾਰਥਾ ਸਾਰਥੀ, ਐੱਸ. ਰਾਜਾ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰਨ, ਪੁਸ਼ਕਿਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ.

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

1. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੇ O.S.A. ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 26.02.2007 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨੰਬਰ 193 ਆਫ਼ 2002 ਅਤੇ 178 ਆਫ਼ 2003 (2006 ਦੇ ਸੀ.ਐੱਮ.ਪੀ. ਨੰ. 8947 ਦੇ ਨਾਲ) ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਨੇ 15.10.2001 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1998 ਦੇ C.S. ਨੰਬਰ 561 ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

1.1 ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਮਾਮਲਾ, ਕਈ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ, ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਿਤ ਤੱਥਾਂ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਦੌਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਪਣਾ

ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਜਾਂਚਿਆ ਇਤਿਹਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪਰੇਖਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪਾਰਸਲ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਏ ਸਨ (ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 1971-1972 ਵਿੱਚ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ। ਸਾਲ 1977-1978 ਵਿੱਚ) ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ਼੍ਰੀ ਨਨਾਮਾਮਾਲਾਈ ਜੀਰ ਮਠ, ਨੰਗੁਨੇਰੀ2 ਤੋਂ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਸਬੰਧਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ 06.03.1976 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ, 19723 ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਲਈ ਕਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਸਨ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਾਰਨ ਵਰਤਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ; ਅਤੇ ਫਿਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 19.11.1993 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੱਤ ਨੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 19.11.1993 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। 13.09.1995 ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 18.09.1997 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ' ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ; ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ

ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। 1,31,95,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ @ 18% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 15.10.2001 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ 15.10.2001 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। 86,88,000/- ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ 9% ਸਲਾਨਾ @ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਅਤੇ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ 26.02.2007 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੱਜ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੈਕਗ੍ਰਾਊਂਡ ਅਤੇ ਤੱਥ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ

2. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

2.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਫਰਮ ਨੇ, ਕੁੱਲ ਉਪਲਬਧ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ 80 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਪਾਰਕ ਫਸਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਾਹ, ਕੌਫੀ ਅਤੇ ਇਲਾਇਚੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ, ਮੱਠ ਤੋਂ 197.36 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 15.11.1971 ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ 01.07.1972 ਨੂੰ ਮਟ ਦੁਆਰਾ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ 01.07.1972 ਤੋਂ 30.06 ਤੱਕ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। 1977

2.2 ਜੀ.ਓ.ਐੱਮ.ਐੱਸ. ਸੰਖਿਆ 183 ਮਿਤੀ 06.03.1976, 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਲਕੱਕਡੂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਜੰਗਲਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਵਜੋਂ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਉਪਰੋਕਤ 197.36 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

2.3 23.03.1975 ਅਤੇ 17.09.1976 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ 197.36 ਏਕੜ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਪਰ 80 ਏਕੜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੌਦੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 16.11.1976 ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਸੈਂਚੁਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਨਮੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2.4 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 14.07.1977 ਨੂੰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਤਾਮਿਲ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 8 ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾਡੂ) ਨਿਯਮ, 19754। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਦਰਜ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ 14.07.1977 ਦੇ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

2.5 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ 14.07.1977 ਦੀ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਮਿਤੀ 01.07.1972 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ 30.06.1977 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਟ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ- ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦੀ ਲੀਜ਼। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 20.03.1978 ਨੂੰ, ਮਟ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ (01.07.1977 ਤੋਂ 30.06.2002) ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ, ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-

ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਅਸੀਂ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।

2.6 ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 28.08.1978 ਨੂੰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਖਤੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। 31.08.1978 ਨੂੰ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਇਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤਾਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ 14.07.1977 ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਲ 1978 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.7 ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮਠ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, 24.06.1984 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 8 ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਵਾਰਡ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ, ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। 41,36,866/-। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰ-ਵਿਭਾਗੀ ਸੰਚਾਰ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਥੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 01.08.1985 ਨੂੰ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਲਾਇਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 23.03.1990 ਨੂੰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੱਠ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਰੁਪਏ ਹੈ। 72,98,661/-। 03.12.1990 ਨੂੰ, ਉਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ। 65,06,453/- ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 18945 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 05.03.1991 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਜੰਗਲਾਤ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ।

2.8 ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਰਹੀ ਪਰ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਟ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (1991 ਦਾ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 685) ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਨੇ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। 1972 ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ 53 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਸਵਾਲ 'ਚ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 'ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ।

2.9 ਮਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 13.07.1991 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ, ਇਹਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11-ਏ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਭਰਮਪੂਰਣ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਟ ਨੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਪਰ, 20.01.1992 ਨੂੰ, ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ।

2.10 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 09.03.1992 ਨੂੰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(3) ਅਤੇ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਇਨਕੁਆਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਮਟ ਨੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 92,81,346/-। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 30.03.1992 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ 10000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੌਫੀ, ਇਲਾਇਚੀ ਅਤੇ ਚਾਹ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਲਈ 1,09,60,000/-; ਇਲਾਇਚੀ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਿਕਾਸ ਲਈ 96,00,000/- ਰੁਪਏ; ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ 96,400/- ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਲਾਗਤ ਪ੍ਰਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 30% ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਅਤੇ 12% ਪੀ.ਏ. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਿਆਜ ਅਤੇ 15% ਪੀ.ਏ. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਵਿਆਜ।

2.11 16.04.1992 ਨੂੰ, ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਅਵਾਰਡ ਜਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. 1993 ਦੇ ਨੰਬਰ 6931, ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 11.08.1993 ਨੂੰ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

2.12 ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 11.08.1993 ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਚੀਫ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ (ਡਬਲਯੂ.ਐਲ.) ਅਤੇ ਚੀਫ ਵਾਈਲਡਲਾਈਫ ਵਾਰਡਨ ਨੇ 25.08.1993 ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਐਕਵਾਇਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਡੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ 21.09.1993 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 26.10.1993 ਰਾਹੀਂ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

2.13 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 19.11.1993 ਨੂੰ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ, ਨੇ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਮੰਗ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 1972 ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਅਸਥਾਨ. ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਐਕਵਾਇਰ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2.14 ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 19.11.1993, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ, ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਹੱਡੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ; ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 19.11.1993 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 12.11.1993 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਅਸਥਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 12.11.1993 ਦੇ ਇਸ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ 17.11.1993 ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ, ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। (2) 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24; ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ 19.11.1993 ਨੂੰ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

2.15 19.11.1993 ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. 1993 ਦਾ ਨੰਬਰ 21721। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (1994 ਦਾ ਨੰਬਰ 340) ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। 13.09.1995 ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 19.11.1993 ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ; ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਉੱਤੇ 1,000/-। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 1995 ਦੇ WA ਨੰਬਰ 1041 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਮਿਤੀ 18.09 ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 1997 ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡਦੇ ਹੋਏ।

2.16 ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 18.09.1997 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, 18.09.1997 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

2.16.1. 18.09.1997 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ

ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 18977 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਲਾਗੂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੇਰ ਤੱਕ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਤੱਕ, ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ, ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੀ ਸੀ।

2.16.2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਨਾਲ. ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਅਤੇ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਕੇਸ ਸੀ। ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੱਠ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

2.16.3. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਅਪੀਲ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ

ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਛੱਡਦੇ ਹੋਏ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

2.17 ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਹੀ 18.09.1997 ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 23.02.1998 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.18 23.02.1998 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।

2.19 ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਗਏ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਜੋੜ ਅਤੇ ਤੱਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੱਠ ਤੋਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਣ ਲਈ ਪਨਾਹਗਾਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਿਤੀ 06.03.1976; ਅਤੇ ਮੱਠ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਮਿਤੀ 19.11.1993, ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹੁਣ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ

ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 19.11.1993 ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। 13.09.1995 ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 18.09.1997 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਉਚਿਤ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਫੋਰਮ.

ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ

3. ਭਾਵੇਂ 19.11.1993 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਪਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 18.09.1997 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਤੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 01.03.1998 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 08.06.1998 ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸਾਲ 1976 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਾਲ 1993 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 18.09.1997 ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

3.1 ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ @ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਕਥਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਅਵਾਰਡ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 2.31 ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 18% ਪ੍ਰਤੀ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪਾਲਣ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਝਾੜ ਲਈ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਫਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 06.03.1976 ਤੋਂ 22 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ: -

ਰੁਪਏ

“(a) 22 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੁੱਲ ਨੁਕਸਾਨ

(2.31 ਲੱਖ xx22 ਸਾਲ)

50.82 ਲੱਖ

(ਬੀ) ਲਈ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ

22 ਸਾਲ

70.13 ਲੱਖ

(c) ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਲਾਗਤ

5000/- ਰੁਪਏ @ 3 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਓਪਰੇਸ਼ਨ

75.52 ਏਕੜ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ (ਇਸ ਤੱਕ ਸੀਮਤ)

7.00 ਲੱਖ

(d) ਫੈਕਟਰੀ/ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ

ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੈੱਡ

(ਇਸ ਤੱਕ ਸੀਮਤ)

1.00 ਲੱਖ

(e) ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

(2.00 ਲੱਖ x 3 ਸਾਲ)

(ਅਵਧੀ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਗਾਉਣਾ

ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ)

(ਇਸ ਤੱਕ ਸੀਮਤ)

3.00 ਲੱਖ

ਕੁੱਲ

1,31,95,000/- “

---

4. ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 8 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਪੂਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ 17.11.1993 ਦੇ ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਸਤਵਿਕ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

4.1 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਸਥਾਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੱਕ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ਼ ਮੱਠ ਦਾ ਪਟੇਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ; ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਉਪਾਅ ਸਿਰਫ ਪਟੇਦਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।

4.2 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ 19.11.1993 ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ (18.09.1997 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ) ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਲਈ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 196310 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਪਰ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਕੀ ਸੀ? ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ 06.03.1976 ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਦੇ ਕਥਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ

ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਉਠਾਏ।

5. ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ:-

“1. ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ?

2. ਕੀ ਸੂਟ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

3. ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾੜਾ ਹੈ?

4. ਕੀ ਸੂਟ ਲੈਂਡ ਨੂੰ ਵਾਈਲਡਲਾਈਫ ਸੈਂਚੂਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਵਜੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?

5. ਕੀ ਮੁਦਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ?

6. ਕੀ ਮੁਦਈ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

7. ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁਪਤਤਾ ਹੈ?

8. ਕਿਸ ਰਾਹਤ ਲਈ?"

6. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਾਥੀ ਦੀ PW-1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P-1 ਤੋਂ P-42 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਕੋਈ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ।

ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ

7. ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, 15.10.2001 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇ।

7.1 ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ 18.09.1997 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੁੱਦਈ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

7.2 ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, 06.03.1976 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ. ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਲੈਕਟਰ, ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ 28.05.1987 (ਸਾਬਕਾ ਪੀ-17) ਪੱਤਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1972 ਤੋਂ 1978 ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਆਮ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 23.03.1990 (ਸਾਬਕਾ ਪੀ-21) ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ 03.12.1990 (ਸਾਬਕਾ ਪੀ22) ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੀਆਂ

ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2.31 ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ; ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 22 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਭਾਵ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ। 50.82 ਲੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਫੈਕਟਰੀ ਦਫਤਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ 1 ਲੱਖ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ 51.82 ਲੱਖ ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 6 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਵਾਜਿਆ। 35.06 ਲੱਖ ਵਿਆਜ @ 6% p.a. 06.03.1976 ਤੋਂ 18.09.1997 ਤੱਕ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵੀ @ 9% ਪੀ.ਏ. ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ। ਮੁੱਦੇ ਨੰ: 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਨੰ: 7 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

8. ਹਰਜਾਨੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, OSA ਨੰਬਰ 193 ਆਫ਼ 2002 ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2003 ਦਾ OSA ਨੰਬਰ 178 ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀ.ਐਮ.ਪੀ. 2006 ਦੇ ਨੰਬਰ 8947, ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 26.02.2007 ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂਆਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ

ਕੀਤੀ: (1) ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 25 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕਥਿਤ ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼; ਅਤੇ (2) ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਕ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ:-

"21. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਤੱਥ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੱਢੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਨਾਹਗਾਹ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "... ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ, ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ"। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਚਾਲਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਵੋਸ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 25 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਾਅਦ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ 25 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਾਅਦ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਟੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕੋਈ

ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

24. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕਈ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਹਨ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੱਧ ਰਕਮ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

25. ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਐਕਸ.ਪੀ.-17 ਮਿਤੀ 28.5.1987 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਦਮਾਂ ਕਾਰਨ, ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਪਜ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ

ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 10 ਏਕੜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਫ਼ ਡਿੱਗੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸਿੱਧੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਰਕ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਗੋਲ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦਰਖਤ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ 1987 ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਵਿਭਾਗੀ ਸੰਚਾਰ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

27. Ex.P-14 10 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ 22 ਸਾਲਾਂ ਲਈ 2,31,000/- ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲਾਂ, ਜੋ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੁਝ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, ਹਰਜਾਨੇ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8.2 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 18.09.1997 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰ-

ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ, ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ: -

"28. ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਦਈ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਲਪਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। "

8.3. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ, ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“29... ਹੁਣ ਮੁਦਈ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਮਿਤੀ 19.11.1993 ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8.4 ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 6 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

8.5 ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲ.

ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ:

9. ਮਿਤੀ 26.02.2007 ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ

ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੀਮਤੀ ਸੰਪਤੀ ਸੀ; ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 28.05.1987 ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1972 ਤੋਂ 1978 ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਥੀਰੂ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਸ: (1977) 3 SCC 540, ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ: (2003) 8 SCC 673, ਅਤੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਚਾਰਟਰਡ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਬੈਂਕ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.: (2006) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 94 ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

9.1 ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਣ-ਸੋਧੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। . ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ

ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੋਸਲਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲਆਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ: (1993) ਸਹਾਇਤਾ (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 149, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਲਈ ਕਾਰਨ infra.

9.2 ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਵਾਰਡ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ; ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਵਾਂਝੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ।

9.3 ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾ ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ

ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ: ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1039 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਛੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਕਠੋਰ ਕਾਰਵਾਈ; ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐੱਨ. ਨਗੇਂਦਰ ਰਾਓ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਸਟੇਟ: (1994) 6 SCC 205 ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸੰਚੇਤੀ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ: (2015) 15 SCC 447 ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

9.4 ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠੀਕ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਮਿਤੀ 18.09.1997 ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਿਤੀ 19.11.1993 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ, ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ 18.09.1997 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਇਆ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, 08.06.1998 ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ, ਟੋਂਕ ਐਂਡ ਓਆਰਐਸ: (1996) 6 ਐਸਸੀਸੀ 100 ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰਿੰਗ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ: (2006) 8 ਐਸਸੀਸੀ 18 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ

ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਛੱਲਾ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੈੱਡੀ ਐਂਡ ਆਰ.ਐੱਸ.: (2000) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 712 ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀਮਾ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਸੂਟ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ।

10. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮੱਠ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇਕੋ ਇਕ ਉਪਾਅ ਮੱਠ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁਪਤਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਉਠਾਈ ਹੈ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਹਿੰਦੂ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਐਂਡ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 195911 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਥਿਤ ਲੀਜ਼ ਰੱਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ; ਅਤੇ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, PW1 ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਰਸਰੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10.1 ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਵ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 1972. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸਬੰਧਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ

ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਡਿਸਪੋਜ਼ਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

10.2 ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਦੇ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਦੇ ਕਥਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨਾ।

10.3 ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ 19.11.1993 ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ, ਜੋ ਕਿ 19.11.1993 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਯਸ਼ਵੰਤ ਦਿਓਰਾਓ ਬਨਾਮ ਵਾਲਚੰਦ ਰਾਮਚੰਦ: ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸਸੀ 16 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਰੀਖਣ

11. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਤੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

12. ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਦੂਜੇ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 1959 ਦੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਐਕਟ ਦੀ ਐਨਵਾਈਲ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ); ਅਤੇ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ.

12.1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 20.03.1978 ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 195912 ਦੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਸਵੈ-ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਉਪਬੰਧ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ 5 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਲਈ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਟਾਂਦਰੇ, ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋਣ ਵਜੋਂ। 1959 ਦੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਟਰੱਸਟੀ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਇਜਾਜ਼ਤ/ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼/ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਕਤ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਰਾਜ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਐਕਟ 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸੇ 'ਤੇ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਹੋਰ ਵੀ ਅਣਜਾਣ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਤਮਕ ਦੂਜੇ ਪੱਟੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12.2. ਦੂਸਰਾ, 197213 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੇਕੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦਾ ਚਿਹਰਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ

ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਾਂ।

13. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਭੌਤਿਕ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਬਾਰ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਪਰ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣ-ਜਵਾਬ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ - ਕੀ ਟਿਕਾਊ ਹੈ?

14. ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਟਿਕਾਊ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਐਕਟ 1972 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ

15. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ IV ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੋਧਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ IV ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਲੇਖ “ਸੈਂਕਚੂਰੀਜ਼, ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਅਤੇ ਬੰਦ ਖੇਤਰ” ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਸੈਂਕਚੂਰੀਜ਼”, “ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ” ਅਤੇ “ਬੰਦ ਖੇਤਰ” ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਬਿੰਦੂ, ਅਰਥਾਤ, 06.03.1976 ਅਤੇ 28.08.1978 ਦੀਆਂ ਦੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਤੋਂ 24, 27 ਅਤੇ 28 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ "ਸੈਂਕਚੂਰੀਜ਼" ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾਤਰ ਚਿੰਤਤ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

“18. ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ।- (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਨਾਹਗਾਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਵਾਤਾਵਰਣਕ, ਜੀਵ-ਜੰਤੂ, ਫੁੱਲਦਾਰ, ਭੂ-ਰੂਪ, ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੈ। , ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ।

19. ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ।- ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਨਾਹਗਾਹ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ। .

20. ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪੱਟੀ।- ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। .

21. ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ।- ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਰ ਕਸਬੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ-

(a) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਅਜਿਹੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

22. ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ।- ਕਲੈਕਟਰ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰੇਗਾ-

(a) ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਰਜੀਹੀ ਦਾਅਵਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

23. ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।- ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ:-

(ਏ) ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ, ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ;

(ਬੀ) ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹਨ।

24. ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ।- (1) ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਤਾਂ-

(ਏ) ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਸਿਵਾਏ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਕ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਧਾਰਕ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 (1894 ਦਾ 1) ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
27. ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ। - (1) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, -

(ਏ) ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ,

(ਬੀ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਚੀਫ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਵਾਰਡਨ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ,

(c) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਅਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ,

(d) ਜਨਤਕ ਰਾਜਮਾਰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਦਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਤੇ

(ਈ) ਧਾਰਾ (ਏ), ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿਰਭਰ,

ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਰਮਿਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਵਾਸ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-

(ਏ) ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ, ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ, ਰੋਕਣ ਲਈ;

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਅਜਿਹੇ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ;

(c) ਕਿਸੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਵਾਰਡਨ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਦਾ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ;

(ਡੀ) ਅਜਿਹੇ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸਨੂੰ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੇ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅੱਗ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸਨੂੰ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ; ਅਤੇ

(e) ਕਿਸੇ ਜੰਗਲਾਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਚੀਫ਼ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ਼ ਵਾਰਡਨ, ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ਼ ਵਾਰਡਨ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

28. ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ।- (1) ਚੀਫ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਵਾਰਡਨ, ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ:-

(a) ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਇਤਫਾਕਿਕ ਉਦੇਸ਼;

(ਬੀ) ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ;

(c) ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ;

(d) ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ;

(e) ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ।

(2) ਕਿਸੇ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪਰਮਿਟ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

15.1. ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 1991 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. 44 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 18(1) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੈਕਚੂਰੀ ਵਜੋਂ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ; ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ; ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ; ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ;

ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹੀ ਰਹੀਆਂ।

ਐਕਟ 1972 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

16. ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਿਵਾਏ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਵਿਆਦਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ibid ਦੁਆਰਾ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 01.07.1972 ਤੋਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਿਆਦ 30.06.1977 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਇਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਨਿਰਵਿਵਾਦ, ਧਾਰਾ 18(1), ਜੋ ਕਿ 06.03.1976 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਖਾਸ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ। 21 ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ 30.06.1977 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 20.03.1978 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਖੌਤੀ ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਧਾਰਾ 18(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 06.03.1976 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ), ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ

ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸਲਈ, 06.03.1976 ਦੀ ਉਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਲੀਜ਼ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਬਿਲਕੁਲ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ।

16.1. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 20.03.1978 ਦੇ ਉਕਤ ਦੂਜੇ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸਦੇ ਬੇਦਖਲੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਮਟ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਬੇਦਖਲੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਖਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੱਠ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 19.11.1993 ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਾਰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਥਿਤ ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ 19.11.1993 ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਮੱਠ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਹੀਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ

17. ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੂਜੇ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ) ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਪਭੋਗ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰੀ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਨੇ 18.09.1997 ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 19.11.1993 ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17.1. ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 26.02.2007 ਦੇ ਅਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ PW-1 ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਤੱਵ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17.2. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਅਤੇ

ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

18. ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰੱਖਤ ਵੱਢਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਨਕਾਰ 16.11.1976 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 22 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕਮਾਈ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੈਂਕਚੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਦਰਖਤ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਰੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ।

19. ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇੱਥੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਿਤੀ 28.05.1987 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਥੀਰੂ ਜੌਨ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਚਾਰਟਰਡ ਬੈਂਕ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਾਖਲਾ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 28.05.1987 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵਾਲ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ

ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਪੱਤਰ, ਅੰਤਰ-ਵਿਭਾਗੀ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਪਜ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ)।

20. ਇੱਥੇ ਜੋ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਪਦਾਰਥਕ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

ਸੀਮਾ

21. ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਲਈ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ	ਇਕ ਸਾਲ	ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਐਕਟ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।		

21.1. ਛੱਲਾ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੈੱਡੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 72 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰਾਬ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 72 ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਪਰ, ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਆਰਟੀਕਲ 113, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 19.11.1993 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, 08.06.1998 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ।

21.2. ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 18.09.1997 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ

ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 14. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਆਧਾਰ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

21.3. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 2 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, 18.09.1997 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਸਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਜੱਜ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਕਿਉਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

21.4. ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ, ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਕ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਾਰੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

“14. ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ।- (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਸਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।"

21.4.1. ਅਸੀਂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮਾਧਵਰਾਓ ਨਰਾਇਣਰਾਓ ਪਟਵਰਧਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੋਵਿੰਦ ਭਾਨੂ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.: ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 767 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ:-

“6. .....ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ:

(1) ਕਿ ਉਹ ਮਿਰਾਜ ਵਿਖੇ ਮੁਨਸਿਫ਼ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(2) ਕਿ ਪਿਛਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

(3) ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ

(4) ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ....."

21.4.2. ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜ਼ਫਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ, ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ Ors.: 1984 (Supp) SCC 505, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ:

“13. ਸੈਕਸ਼ਨ 14(1) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ: (i) ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਜੋਂ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾ ਰਹੀ ਸੀ; (ii) ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ (iii) ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ....."

21.4.3. ਯਸ਼ਵੰਤ ਦਿਓਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੀਵਾਲੀਆਪਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਦੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕੋ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ-

“5..... ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ, ਅਮਲ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਪੂਰਵ ਵਿੱਚ, ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੋਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਸਿਰਫ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਪੈਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਲੀਆਪਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ

ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਦੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

21.4.4. ਅਸੀਂ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਸ਼ੰਕਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਦ ਨਿਊ ਅਕੋਟ ਕਾਟਨ ਗਿਨਿੰਗ ਐਂਡ ਪ੍ਰੈਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ: ਏਆਈਆਰ 1951 ਨਾਗਪੁਰ 255 ਵਿੱਚ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ:

"28. ਐਸ. 162, ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜਖਮੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ S. 162(v) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ S. 163(1) ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ" ਸਮੀਕਰਨ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਖਾਸ ਕਰਜ਼ੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ, S. 163(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਥੇ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਜੋਂ। ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਕਿ S. 14 ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

21.4.5 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸਨ। ਰਾਮੇਸ਼ਵਰਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ

ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰਿੰਗ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996। ਫਿਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ 1996 ਦੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ 1996 ਦੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

21.4.6. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦਾ ਸਾਂਝਾ ਧਾਗਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਦਈ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

21.5 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ 19.11.1993 ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਿਛਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਸ਼ਾਇਦ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮੁਢਲੀ ਲੋੜ, ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਰਾਹਤ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਨਾਹਗਾਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਜਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਮਿਤੀ 19.11.1993 ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰਥਾਤ, ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 19.11.1993 ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

21.6. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ 19.11.1993 ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਦਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 19.11.1993 ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 13.09.1995 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ

ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 18.09.1997 ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੀਮਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲੇਗੀ। ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼, ਪਹਿਲੀ ਲਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਆਕਰਸ਼ਕ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖਣ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ 19.11.1993 ਨੂੰ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 19.11.1993 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ, 19.11.1993 ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮੱਠ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਲ 1998 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ, ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ।

21.7. 18.09.1997 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ। 18.09.1997 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ, ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ, 18.09.1997 ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ, ਹੋਰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

22. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 16.11.1976 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਅੰਕ 'ਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਸਿੱਟਾ

23. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਤੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

24. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate